

CULTURA

Proa recupera les memòries de Gaziel

“Podem considerar Gaziel el nostre Stefan Zweig: com ell, podria haver titulat les seves memòries *Un món d'ahir*, i, com ell, les podria haver subtitulat *Memòries d'un europeu*”. Amb aquest elogi contundent presenta Vicenç Pagès Jordà el llibre de memòries d'Agustí Calvet, *Gaziel* (1887-

1964), *Tots els camins duen a Roma*, que Proa acaba de reeditar en un sol volum que inclou dos plecs de fotografies. En el llibre el periodista i escriptor de Sant Feliu de Guíxols va recollir els seus records d'infantesa i joventut, que arriben fins al 1914, quan tenia 27 anys.

Fira Tàrrrega aporta idees contra el conformisme

L'espectacle inaugural també es podrà veure a Barcelona

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

La 34a edició de Fira Tàrrrega no és una edició qualsevol: estrena la primera producció pròpia, *La ira dels peixos*, i la preestrenarà a Barcelona el 10 de setembre al Parc de la Ciutadella dins la Nit Blanca organitzada amb motiu del Tricentari. A Tàrrrega es podrà veure el 12 de setembre. Aquest espectacle, del xilè Ignacio Achurra (Santiago de Xile, 1979), reforça el segell polièdric –basat en la formació, la creació, l'exhibició, el mercat i la internacionalització– que Jordi Duran ha imprès a la fira des de que es va fer càrrec de la direcció, el 2010. L'any passat Achurra va dirigir *Fantasia de obreros*, l'espec-

tacle de la primera promoció del màster de Fira Tàrrrega.

Per a un espectacle relacionat amb el 1714, “volia una persona que vingués d'una perspectiva una mica llunyana”, explica Duran sobre la selecció d'un artista no català per a aquest encàrrec. “No és un espectacle ni pamfletari ni proselitista. Parla del tema català, i també de molts altres temes, del conflicte entre Israel i Palestina, del poble maputxe, de la dictadura xilena... La peça conté el que ha de tenir el bon teatre: metàfora. Encarregar-l'hi a un català hauria sigut massa endogàmic”, subratlla el director. Aquest any Fira Tàrrrega inclou 81 espectacles, 26 dels quals són estrenes en el programa oficial. A continuació presentem algunes de les línies de l'edició 2014 de la fira.

10 espectacles destacats

Shakespeare a cau d'orella i grans epopeies

- **'La ira dels peixos'**

Un reflexió sobre la diversitat i la resistència cultural a partir de l'enfrontament de dues societats.

- **'Edge'**

Espectacle multidisciplinari sobre la vellesa, amb actors de 52 a 83 anys de cinc països europeus.

- **'Àfrica'**

Dansa, *performance* i teatre sobre la impossibilitat de recordar, de ser un altre, de creure...

- **'The blind'**

Els polonesos Teatr KTO adapten *Assaig sobre la ceguesa*, de Saragamo, per a teatre de carrer.

- **'Chicken legz'**

Animal Religion proposen un espectacle de circ en una granja i a ritme de música electrònica.

- **'Réfugiée poétique'**

Dansa teatre de la mà de Claire Ducreux. L'artista ha adaptat per a sala dos dels seus solos de carrer.

- **'Fuenteovejuna'**

Els Obskené han fet del clàssic de Lope de Vega un espectacle contemporani i, a més, de carrer.

- **'Urban nation'**

L'espai de dansa urbana de la fira comptarà amb els Brodas Bros, Circle of Trust i Iron Skulls.

- **'Fugit'**

El públic emprendre un viatge per lluitar per un món millor des d'un lloc inesperat de la ciutat.

- **'Micro-Shakespeare'**

Una instal·lació en què el públic es converteix en el manipulador d'un teatre d'objectes shakespearà.

Líder de les arts de carrer Catalunya és una potència del sector, més que un referent

“Hem de canviar el paradigma: hem de començar a dinamitar la manera que hem tingut de classificar les arts dins de calaixos”, diu Duran. El director de Fira Tàrrrega creu que Catalunya, més que un referent, amb companyies històriques com Comediants, és una potència. “La nova creació, la que marca tendència, es basa en el fet que més enllà de voler-te explicar a través d'una forma d'art com el circ i el teatre, vol posar una idea en escena i se serveix d'una forma d'art o d'una altra. L'escena de carrer ja no es pot explicar a través de grans companyies”, diu Duran. Entre els exemples d'artistes que se salten les etiquetes i que han passat per la fira hi ha Joan Català, que està triomfant arreu. Duran també cita la companyia Insectotòpics i Toni Mira, l'autor de l'espectacle inaugural de l'any passat. “Les peces que més viatgen són les d'art de carrer. Són, per exemple, les que tenen més suport de l'Institut Ramon Llull perquè tenen més demanda”, diu.

Espectacles compromesos Creadors de totes les disciplines es miren l'actualitat

A Jordi Duran no li agrada l'etiqueta de “teatre polític”. Prefereix par-

Trencador
“Hem de canviar el paradigma de definir les arts de carrer”, diu Jordi Duran

Futur
“Intentarem servir el sector al màxim”, subratlla el director

lar de “compromís” i no de “política” a l'hora de parlar d'alguns dels espectacles que es podran veure aquest any a Tàrrrega. En qualsevol cas, hi ha molts espectacles d'aquesta edició de la fira que aborden temes sensibles des de les arts escèniques: des de la vellesa fins al desarrelament que produeixen les guerres. Per exemple, a més de *La ira dels peixos* d'Achurra, *Andante*, de la companyia Markeliñe, parla dels desplaçats. La companyia Obskené reflexiona sobre l'exili a Mèxic de catalans després de la Guerra Civil amb *Gran rifa d'un fabulós viatge a Mèxic*. El títol de l'espectacle és literal: sortegen un viatge entre les persones que els portin l'objecte que s'endurien a l'estranger per sentir-se a casa. Els polonesos Teatr KTO porten al carrer la crítica descarnada de la novel·la de José Saragamo *Assaig sobre la ceguesa*. I La minimal analitzen la Transició a *La supervivència de las lucièrnagas*.

Els focus internacionals

Aliances estratègiques i creatives arreu del món

“Veiem una part del món amb la qual volem treballar i amb la qual no tenim vincles, i intentem col·laborar en aquests contextos amb coproduccions i la programació de seminaris i col·loquis”, explica Duran sobre la projecció internacional i les

Franz Ferdinand, per la independència d'Escòcia

Els grups Franz Ferdinand, Mogwai i Frightened Rabbit, que donen suport a la campanya per la independència escocesa, actuaran en el concert A Night for Scotland, que se celebrarà a Edimburg el 14 de setembre. Un dels propòsits del concert és convèncer els indecisos de cara al referèndum del 18 de setembre.

'Rastres de sàndal', de Maria Ripoll, a la Seminci

La Setmana Internacional de Cinema de Valladolid (Seminci), del 18 al 25 d'octubre, acollirà l'estrena de *Rastres de sàndal*, el nou film de la barcelonina Maria Ripoll protagonitzat per Aina Clotet i Nandita Das. La cinta segueix la història d'una actriu de Bollywood que investiga la desaparició de la seva germana.

ESCALFANT MOTORS
Foto de família de FiraTàrrega 2014 amb els organitzadors i les companyies. PERE TORDERA

Albert Monteuys

AUTOR DE CÒMICS, ÉS DIRECTOR I COL·LABORADOR DE LA REVISTA 'ORGULLO Y SATISFACCIÓN'

“Per a un humorista, una denúncia també és una bona notícia”

XAVI SERRA
BARCELONA

Albert Monteuys (Barcelona, 1971) va ser un dels primers dibuixants a rebel·lar-se contra la censura de la portada d'*El Jueves*. D'aquell acte de dignitat, en va sorgir un còmic col·lectiu firmat pels dibuixants dimitits, *Orgullo y Satisfacción*, que ahir va renèixer en forma de revista d'humor digital i en només 10 hores n'havia venut 3.500 exemplars. Monteuys, un dels cinc directors de la publicació, està content: “Si mantenim el ritme de venda, la revista serà viable”, diu.

Per què heu donat continuïtat a l'*Orgullo y Satisfacción* del juny?
Després de l'èxit d'aquell número vam pensar que era bona idea. Dimitir de dues revistes d'èxit el mateix mes ja ens semblava excessiu.

Manteniu el format de revista digital. ¿Heu valorat imprimir-la o combinar el paper i el digital?

La gent ens ho demana. Però la principal raó per ser digitals són els diners. Per imprimir necessitaríem capital i nosaltres no en tenim. Hauríem de buscar un empresari, i la nostra experiència amb empresaris no és bona. Sent digitals perdem alguns lectors, però també en guanyem d'altres que no passen pel quiosc.

***Orgullo y Satisfacción* és la primera nova revista de còmics que apareix en anys. ¿El digital pot fer reviuere el format?**

Crec que el concepte de revista de còmic està mort. Va funcionar bé als 80, quan es venia molt als quioscos, però ara el que impera és la novel·la gràfica, el còmic de llibreria. La gent té tendència a triar un contingut concret. Però jo veig *Orgullo y Satisfacción* més com una revista d'humor que una de còmic.

¿Heu fet un esforç conscient per diferenciar-vos d'*El Jueves*?

Sí, volem deixar de ser els ex-*Jueves* i ser els *Orgullo y Satisfacción*. Hem intentat que la revista no recordi *El Jueves*, que era un invent de José Luis Martín, Nebreda i més gent.

Encara estem provant coses, però volem que sigui el nostre invent.

El primer número està dedicat a la democràcia espanyola. Per què?

Perquè és el segon gran tema després de la monarquia. En aquest país hem entès la democràcia d'una manera molt particular i celtibèrica. Però els següents seran més específics en funció de l'actualitat. Tant de bo el Papa vingui de visita.

A *El Jueves* es passava una mica de puntetes pel procés català.

Estem valorant dedicar-hi el número del novembre. És un tema delicat. És molt fàcil fer humor quan tots els lectors estan al teu costat de la trinxera, però nosaltres en tenim a tot el territori espanyol, i, en el moment que parles de la consulta o de temes identitaris, fem l'acudit que fem, sempre hi haurà algú que s'empenyarà. Però si estem en un ofici de fer opinió, hem de fer-la, i no quedar-nos en terra de ningú. De fet, en el primer número ja en parlem.

Continuïtat “Dimitir de dues revistes d'èxit el mateix mes ja ens semblava excessiu”

'Tato' “M'estimo molt el personatge però ja havia dit tot el que podia amb ell”

Després de tants anys a *El Jueves*, una revista que fins i tot vas dirigir, com has viscut aquesta transició?
D'una banda, amb por pel futur, una por sempre instal·lada en els dibuixants de còmic; de l'altra, amb molta emoció pel fet de començar un projecte nou en un format innovador i veure que tanta gent dona suport a una proposta valenta i pionera.

¿Deixar la teva sèrie *Tato* ha sigut traumàtic o alliberador?

Ja portava quinze anys fent *Tato*. I, tot i que m'estimo molt el personatge, potser ja havia dit tot el que podia dir amb ell. Abandonar un personatge no és un drama, és part de la vida. No em veia dibuixant *Tato* amb 60 anys. De vegades, la vida et posa les coses en safata i és qüestió d'aprofitar l'oportunitat.

La d'humorista és una professió de risc a Espanya. Què fareu si comencen a arribar denúncies?

Haurem d'improvisar. De moment, guardem una part del pressupost per si arriba una bufetada. Tot i que, per a un humorista, una denúncia també és una bona notícia, un senyal que has tocat os. —

FRANCESC MELCIÓN

tasques d'internacionalització que fa la fira. L'objectiu és importar “maneres de fer”. Aquest any els països convidats són Eslovàquia, Polònia, la República Txeca i Hongria. A més, diverses organitzacions coreanes i japoneses visitaran la fira.

Els reptes de futur
Escotar el sector i cuidar les noves companyies

Jordi Duran ha renovat en el càrrec i dirigirà FiraTàrrega fins al 2018. “Intentarem servir al màxim i tan bé com sigui possible el sector; no hem d'oblidar que som un servei públic”, diu el director. Els reptes de futur passen per la segona edició del màster de creació en arts de carrer i anar més enllà. “En el programa de suport a la creació hem llançat al mercat companyies que hem de continuar cuidant –recorda Duran—. Tenim l'oportunitat de treballar a llarg termini amb artistes amb els quals no hauríem pogut fer-ho i hem de continuar lluitant per redescobrir cada any la nostra ciutat en totes les seves possibilitats i també per la internacionalització. Hem de buscar l'equilibri entre el que hem fet i el que hem de fer”. A més, Duran assegura que a partir del 2015 hi haurà novetats concretes en termes de formació que encara estan elaborant. —